

Francisco Antonio Marquez Giraldez de los Rios

Dep. = J = 11

H
D
21
17

Deposito de...

S
G
E
I
N

THOMÆ
VALASCI
J. C.
LUSITANI.

as
al
st
ab
°

THOMAS
WALSH
J.C.
LUSITANIA

THOMÆ
VALASCI

J. C.

LUSITANI,

ET IN CURIA PORTUENSI ADVOCATI
celeberrimi,

ALLEGATIONES

SUPER VARIAS MATERIAS,
OPUS OMNIBUS JURIS PONTIFICII, ET CÆSAREI
Professoribus, Judicibus, & Advocatis utile, & necessarium.

EDITIO TERTIA,

A MENDIS QUIBUS PRIORES SCATEBANT, EXPURGATA,
& duobus Indicibus, uno allegationum, altero rerum locupletata.

Jos. de Castro

CONIMBRICÆ:

Apud LUDOVICUM SECCO FERREIR

M.DCC.XXXI.

Cum facultate Superiorum.

Impresso à sua custa.

Livr. 2.ª R. Coll. da Militar

THOMAS
VALASCI

LUSTITIA

RT IN CURIA PORTUENSIS ADVOCATI

ALLEGATIONES

OPUS OMNIBUS ILLIS BONITICII ET DE SARAI
SUPER VARIAS MATRIAS

EDITIO TERTIA

N. M. DE V. QUART. P. TORRES. J. G. M. P. R. N. W. T. B. U. R. G. A. T. I. K.

Handwritten signature or scribble in the left margin.

COMIMBRICA

Apud LUDOVICUM SECCO FERREIRAM Anno Domini
MDCCLXXI

Com facultate Superiorum
Impresso a sua cura

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a library or collection mark.

INDEX ALLEGATIONUM,

Quæ in hoc Tomo continentur.

- A**llegatio 1. De definitione Ordinis pag. 1.
- Alleg.* 2. Ordo est unum de septem Sacramentis, p. 2.
- Alleg.* 3. Quid significet hoc nomen Clericus, p. 4.
- Alleg.* 4. Quo tempore possint dari, & conferri prima tonsura, & minores Ordines. p. 6.
- Alleg.* 5. A quo accipiendi sunt prima tonsura, & Ordines. p. 7.
- Alleg.* 6. An Ordo Clericalis nobilitet. p. 16.
- Alleg.* 7. Qua ætate quis possit obtinere Ordines, & beneficium. p. 21.
- Alleg.* 8. An sufficiat annus 14. attigisse, ut possit beneficium obtinere, an requiratur quod sit completus, p. 22.
- Alleg.* 9. Circa Ordines nihil est immutatum per decretum Concilii. p. 27.
- Alleg.* 10. Ante Concilium omnis Clericus etiam primæ tonsuræ gaudebat privilegio fori, post Concilium autem alia requiruntur, ut Clericus in minoribus illo uti possit. p. 32.
- Alleg.* 11. Quales debent esse vestes Clericales, & qualis debet esse coronæ modus. p. 34.
- Alleg.* 12. Quod Clerici scribantur in matricula, & an possit Episcopus semel deputatum servitio alicujus certæ Ecclesiæ in aliam mutare. p. 36.
- Alleg.* 13. Quæ requirantur de jure Lusitano, & Castellæ, ut Clerici in minoribus fori privilegio utantur, & in ea multa alia tractantur. p. 39.
- Alleg.* 14. quæ requirantur post Concilium, ut Clerici in minoribus fori privilegio fruantur. p. 74.
- Alleg.* 15. Clerici in minoribus gaudent privilegio fori in causis criminalibus, sive criminaliter, sive civiliter intententur, & in ea traduntur multa. p. 78.
- Alleg.* 16. Quod non possint Clerici reconveniri, sive reconventio intentetur criminaliter, sive civiliter. pag. 84.
- Alleg.* 17. An gaudeat privilegio fori, qui post delictum commissum ordines susceperit. p. 86.
- Alleg.* 18. An complices delicti cum Clerico gaudeant privilegio ejusdem fori, vel debeant dividi. p. 89.
- Alleg.* 19. Qualiter se iudex sæcularis debet habere in remissione Clerici ad iudicem Ecclesiasticum, p. 91.
- Alleg.* 20. An filiusfamilias Clericus possit stare in iudicio sine patris consensu. p. 96.
- Alleg.* 21. Clericus provocans ad Ordines solvit expensas, & incurrit alias pœnas de jure Regni Lusitani, & quid de jure Castellæ. p. 99.
- Alleg.* 22. Omnis homo præsumitur laicus, & qui se Clericum dicit, ut remittatur, & gaudeat privilegiis Clericalibus, debet hoc probare, & quibus modis probandus est Clericatus, ubi multa de materia tractantur. p. 105.
- Alleg.* 23. An Clericus, qui post remissionem ad iudicium Ecclesiasticum se fecit bigamum, vel habitum, & tonsuram deposuit, privilegium fori amittat, & possit iudex sæcularis cognitionem reassumere de illo crimine pro quo fuit remissus. p. 109.
- Alleg.* 24. An Clericus possit uti privilegio fori, licet se condemnari patiat per iudicem sæcularem, & an solvat expensas. p. 110.
- Alleg.* 25. An Clerici in minoribus pro debitis civilibus possint carcerari, vel pro debitis criminalibus, & in quibus casibus possunt Clerici capi. p. 111.
- Alleg.* 26. An possint Clerici officium Tabeillonis exercere. p. 113.
- Alleg.* 27. An Clerici possint in causis advocare, vel procurare. p. 115.
- Alleg.* 28. An & quando Clerici habeant immunitatem, ne cogantur solvere Regiæ tributa. p. 117.
- Alleg.* 29. An Clericatus liberet filium à patria potestate, ubi multa alia tractantur. p. 126.
- Alleg.* 30. An Clericus faciens testamentum teneatur observare solemnitates juris civilis. p. 147.
- Alleg.* 31. An Clerici possint esse venatores, & de variis venationum speciebus. p. 148.
- Alleg.* 32. An Clericatus impediat Clericum succedere in bonis Regiæ Coronæ. p. 150.
- Alleg.* 33. An Clericus accipiens hæreditatem

INDEX

- tem, vel legatum sub tacita fide de restituendo incapaci, perdat illud, & cui fisco fit applicandum. p. 153.
- Alleg.* 34. De concubinis Clericorum, & an puniantur etiam concubinæ Clericorum in minoribus. p. 156.
- Alleg.* 35. Quod nullus possit ad Ordines sacros promoveri, nisi vel beneficium habeat pacificum sufficiens ad sustentationem, vel patrimonium, vel pensionem, quæ sufficiat ad sustentationem. p. 158.
- Alleg.* 36. Clericus in minoribus an teneatur dicere horas Canonicas. p. 160.
- Alleg.* 37. Quando Clericus moritur nullo relicto hærede ex testamento, vel ab intestato usque ad decimum gradum, quis ei succedat. *Ibid.*
- Alleg.* 38. An Clericus in minoribus possit esse Vicarius Episcopi. p. 163.
- Alleg.* 39. De Clericis conjugatis, quando fruuntur privilegio Clericali. p. 164.
- Alleg.* 40. An Clerici Possint uxorem ducere, & an ducendo perdant beneficia, & pensiones Ecclesiasticas. p. 165.
- Alleg.* 41. Clerici in minoribus, ut fruuntur privilegiis Clericalibus, debent esse conjugati cum unica, & virgine, & de bigamis. p. 168.
- Alleg.* 42. Clerici conjugati, ut fruuntur privilegio Clericali, debent portare coronam, & vestes. p. 174.
- Alleg.* 43. Clerici conjugati, qui cum unica, & virgine contraxerunt, habent duo privilegia, fori, & canonis. pag. 175.
- Alleg.* 44. Clerici conjugati, ut fruuntur privilegiis Clericalibus, ultra quod sint conjugati cum unica, & virgine, debent portare habitum, & tonsuram, & observare alia requisita Concilii, & an competant eorum uxoribus. p. 176.
- Alleg.* 45. De objectionibus quæ possunt allegari contra exceptiones Ordinis, quas Clerici in minoribus faciunt, ut remittantur. p. 180.
- Alleg.* 46. Agitur de reprobanda decisione Cabed. in 1. part. p. 185.
- Alleg.* 47. Quod extra duos casus fori, & Canonis, in cæteris Clericus in minoribus conjugatus, ut laicus censetur, ubi multa traduntur. p. 191.
- Alleg.* 48. An Clerici conjugati possint pro debitis carcerari, & uti beneficio, c. Odoardi de solut. p. 196.
- Alleg.* 49. An Clericus in minoribus conjugatus possit beneficium Ecclesiasticum habere. p. 197.
- Alleg.* 50. An Clerici, vel Ecclesiæ possint cogi per iudices sæculares reparare ædes, quas habent in civitate ruinam minantes, ne ex eo defectu publicus aspectus deformetur. p. 198.
- Alleg.* 51. In casibus, in quibus Clerici in minoribus amittunt privilegium Clericale, & veniunt ultimo supplicio puniendi, non est necessaria degradatio, nec est moribus recepta in Lul. tamen in aliquibus casibus requiritur degradatio. *Ibid.*
- Alleg.* 52. An text. in Auth. de sanctissimis Episcopis. §. sed & hoc præsentis, collat. 9. procedat in Clericis in minoribus. p. 199.
- Alleg.* 53. An appellatio interposita de remissione Clerici ad Ordines ad iudicem Ecclesiasticum, pertineat ad iudicem Regiæ Coronæ, an ad Auditores criminales. p. 201.
- Alleg.* 54. An percutiens Clericum incurrat excommunicationem Canonis, & quando. p. 203.
- Alleg.* 55. An Clerici possint laicos, qui sibi injurias fecerunt, accusare coram iudice Ecclesiastico, & an idem competat Clericis in minoribus. p. 204.
- Alleg.* 56. De consuetudine reprobata per Concil. & de privilegiis in contrarium sublati. p. 206.
- Alleg.* 57. An filiusfamilias possit esse fidejussor, & qualiter conveniatur, & de cautela. p. 209.
- Alleg.* 58. An interdictum, unde, intentetur post annum, & tractantur alia multa utilia. p. 210.
- Alleg.* 59. An filius, in quem mater donavit maius in vita, quem possidebat, & ad quem per ejus mortem pertinebat teneatur conferre, vel imputare fructus, quos percepit viva matre. p. 215.
- Alleg.* 60. An semel accusatus de crimine possit rursus de eo accusari, sic jubente Rege, cum clausula non obstante sententia. p. 217.
- Alleg.* 61. An nominatis emphyteusis facta in testamento, quod annullatur ob filii præteritionem, valeat, vel annulletur, stante Ord. Lusit. p. 219.
- Alleg.* 62. De quodam navigio Gallico, quod ad portum Larache merces prohibitas asportavit, & dum rediret, captum fuit per quendam Capitaneum Catholici Regis Hispanii, an foret confiscandum, & quid fuerit iudicatum. p. 225.
- Alleg.* 63. An parentes possint conveniri, ut bonorum quæ asserunt, fiat maioratus pro primogenito nascituro in præjudicium aliorum filiorum, si qui supernascentur, an sustineatur in tertio. p. 230.
- Alleg.* 64. An maritus possit persequi injuriam factam uxori, & an uxor injuriam sibi factam persequens, debet habere licentiam

principali, num. 61. Petrus Mossius de contractibus, titul. de matrimon. in §. de divisione matrimonij, num. 5. ad fin. Petrus Cenedus, collectan. 93. num. ultim. ad finem, ad decretales, Hieron. Ceval. d. question. 604. num. 8. & 19. Fr. Emman. Roder. d. cap. 116. vers. la segunda.

- 67 Ex his, quæ diximus in 4. & 5. effectu, qui resultat ex emancipatione induceta per matrimonium, infertur annotatio ad *Ordin. antiq. lib. 1. titul. 67. §. 6. ad fin.* Regni Lusitani, ubi ea lex imponebat patri, vel avo necessitatem faciendi inventarium bonorum per mortem uxoris, vel alterius, quando ex illis supersunt filij impuberes, vel minores 25. annorum, intra duos menses à die mortis computandos, coram iudice pupillorum, poena imposita amittendi successionem eorum, si non faciant inventarium intra illud spatium, & subjungebat hæc verba: *E mais se for seu pay, ou avò, serà privado do usufructo de seus bens*, nam respectu avi stare non potest ea decisio, quia in eo casu cum privabat avum usufructu bonorum adventitiorum nepotum, præsupponebat eum habere,
- 68 quia privatio præsupponit habitum *L. 1. ff. quibus modis usufruct. amittatur, L. manumissiones, ff. de justitia, & jure*, ubi *Fason. num. 12. Everard. in topic. in loco de privatione ad habitum*: sed avus
- 69 non habet nepotes in potestate in Regno Lusitano, ut supra deduximus; ergo non potest habere usumfructum avus in bonis adventitiis nepotum, ac cessante patria potestate, à qua causatur usufructus paternus in bonis filiorum, & nepotum, *in principio Institut.* per quas personas nobis acquiritur, nec potestas
- 70 egreditur filiorum primum gradum, & ita hanc annotationem fecit *Costa in d. §. & quid sit tantum, num. 242.* & ideo in *nova Ordin.* non repetuntur ea verba, & illa privatio usufructus tantum restricta est ad patrem, non facientem inventarium intra duos menses computandos à die mortis uxoris superstitibus filiis minoribus 25. annorum, & imponitur ea privatio per verba de futuro, ibi: *E*

mais se for seu pay, serà privado do usufructo de seus bens: & ideo oportet, quod pater accusetur, & super ea privatione feratur sententia ex doctrina *Bald in L. jubemus, num. 2. Cod. de sacrosanctis Ecclesiis, Tiraquel. in L. si unquam, verbo, revertatur, à n. 39.*

Plures alios effectus resultantes ex emancipatione per matrimonium prosequuntur *Gomes. d. L. 47. Taur. numer. ultim. Cald. in L. sicuratore, verb. læsis, à num. 48. Cod. de in integr. restitut. Azeved. in d. L. 8. quos consule.* Quod autem per Clericatum filius non exeat de patris potestate (quod est assumptum hujus allegationis) probatur in *Authent. Presbyteros, Cod. de Episcopis, & Clericis, cap. constitutus*, ubi *Abb. num. 3. de restitut. in integrum*, idem *Abb. in cap. indecorum, de etate, & qualitate, Belamera decis. 731. ad fin. Boer. decis. 121. numer. 12. Peres ad leges Ordinam. lib. 1. titul. 3 L. 1. column. 112. vers. præterea, Angel. num. 5. & Joann. Ovin. in §. filiusfamilias, Institut. quibus mod. jus patriæ potestat. solvitur.*

Quod etiam procedit in Sacerdote, quia nullus ordo Sacerdotalis liberat filium à patria potestate infra Episcopatum. *Innocent. d. cap. indecorum, de etate, & qualitate*; & est communis ex *Fason. in d. L. patre furioso, n. 50. Molin. d. disput. versic. sexto, Alvar. Valsc. consult. 108. num. 30.* ex quibus convincitur non bene dixisse *gloss. in d. cap. indecorum*, nec in *cap. cum voluntate de sententia excommunicat.* quod ex quolibet ordine Sacerdotali solvitur patria potestas, ut etiam tenuerunt *Bartol. in d. L. patre furioso, ad finem*, & in *Auth. constitutio, quæ de dignitatibus, §. palam, Bald. in L. apud hostes, num. 6. Cod. de suis, & legitimis hæredibus*, referendo *Hosliens. in d. cap. indecorum, Fason. in d. L. qui se patris, num. 18. Cod. unde liber. Guido dec. 382. n. 2. Mier. de maiorat. 4. part. limitat. 1. quest. 1. num. 5. Joann. Gratian. regul. 198. n. 1.*

Nec item bene dixit *Didacus de Spino de testam. gloss. rub. 4. n. 21. dum dixit*

dixit hoc communiter tenere Doctores in *d. cap. indecorum*, quod per Sacerdotium filius liberatur à patria potestate, cum in contrarium sit communis opinio, ut testantur *Caldas in d. L. si curatorem, verbo, lesis num. 130. & Joan. Gratian. d. regul. 198. num. 2.* possunt tamen com-

75 cordari opiniones, quòd per Clericatum, & Sacerdotium non liberatur filius familias à patria potestate, quoad omnes effectus, sed quoad aliquos: ut per *Anton. in dict. cap. indecorum, num. ult. Caldas d. verbo, lesis, n. 130. versic. tamen, Orosco. in dict. L. patre furioso num. 10.*

76 declarando, quòd liberat quoad spiritualia, non quoad temporalia. *Gratian. d. num. 5. & refertur in 1. tomo communium opin. lib. 8. titul. 29. versic. & quavis, & probatur ex cap. fin. de judic. lib. 6. Joann. Gutierr. de tutel. lib. 3. capit. 32. num. 5.*

77 Sicut nec etiam militia sæcularis, vel senatoria dignitas solvit patriam potestatem ex *dict. §. filiusfamilias*, ubi *Joann. Ovin. num. 5. Bald. in L. si maritus, Cod. de patria potestate, Jason. dict. L. patre furioso, ad finem*, dicunt idem esse in doctoratu, refertur in *dict. tit. 29. commun. versic. nec etiam tollitur, Alvar. Valasc. d. consult. 108. num. 22.* Sunt ta-

78 men plures dignitates, per quas filius exit à patris potestate: nempe dignitas Episcopalis, ut probatur in *d. Authent. constitutio, quæ de dignit. collat. 6.* unde desumpta est *Authent. sed Episcopalis, Cod. de Episcopis, & Clericis*, idem probatur in *capit. per venerabilem, qui filij sint legitim. gloss. L. 1. ad fin. ff. ad Senat. consult. Macedon. Bart. in L. maritus, Cod. de patr. potest. L. 65. titul. 5. part. 1.* ubi *Montalv. & Gregor. Lopes, Molina Theolog. dict. disput. 229. versic. sextus, gloss. verbo, illico, Angel. num. 5. Ovin. num. 3. Richard. numer. 3. in d. §. filiusfamilias, Joan. Gratian. d. regul. 198. in princip.*

80 Hæc solutio patriæ potestatis per Episcopalem dignitatem non est quoad omnes juris effectus, tam utiles, quàm nocivos filio, sicut diximus in filio eman-

cipato per matrimonium, sed tantum quoad effectus utiles filio Episcopo, ut probatur in *d. Authent. constitutio, quæ de dignitat. §. ultim. Bart. L. item in potestate, ff. qui sunt sui, vel alien. jur. Jason. numer. 49. & Orosco. col. 226. in d. L. patre furioso, Guilhelm. Benedict. in cap. Raynuntius, verbo, si absque liberis 2. num. 52. de testament. Gregor. Lop. in L. 14. titul. 18. gloss. fin. partit. 4. Joan. Ovin. & Pichard in d. §. filiusfamilias, alios citando, & Joan. Gratian. d. regul. 198. n. 6.*

Hinc descendit, quòd talis filius⁸¹ Episcopus retinet jura civitatis ex eadem *Authent. constit. quæ de dignitatibus, §. illud*, & ibi notat *Angel.* & est communis opinio, de qua per *Gomes. 1. tomo cap. 9. num. 11. Gutierr. §. sui, num. 11. Institut. de heredum qualitat. & differ. quos refert, & sequitur Joan. Gratian. d. regul. 198. num. 6. & 7. Molin. Theol. d. disput. 229. versic. octavus: quod idem in Cardinalibus docent Barbat. in tractat. de Cardinal. 1. part. quest. 1. n. 69. post glossam, in Extravagant. execrabilis, verbo, sublimitatem de præbend. inter communes, refertur in 2. tomo, Commun. d. titul. 29. versic. item filiusfamilias creatus, Covarr. cap. quia nos de testam. num. 5. Molin. dicta disputat. 229. vers. sextus.*

Solvitur item potestas per dignita-⁸² tem patriciatus, de qua per *Imperatorem in d. §. filiusfamilias, Institut. quibus modis jus patriæ potestat. solvit. ibi: sed ex constitutione nostra summa patriciatus dignitas illico imperialibus codicillis præstitis filiū à patria potestate liberat: quis enim patiatur patrem quidem posse per emancipationē modum potestatis suæ nexibus filium liberare, imperatoriam autem celsitudinem non valere eum, quem sibi pater elegit, ab aliena eximere potestate: & fait textus iste deductus à L. fin. Codic. de consulib. lib. 2. ubi Justinian. addit alia verba, ibi: Ne si contrarium approbetur, per quamcumque machinationem imperialis maiestas minui videatur, & hoc quidem rarò contingere satis*

certum

cētum est, nemo enim facile respexit fili-
 um familias in patriciatus honorem pro-
 vectum, quemadmodum in consulibus hæc
 res usitata est? Sed ne quin in parte tem-
 poris tale eveniat, & sine legibus invenia-
 tur, ideo hæc nobis visa sunt sancienda,
 83 & ibi notant gloss. Bartol. Lucas de Pe-
 na, & Platea idem scribentes in d. §. fi-
 lius familias, & in L. 7. titul. 18. part. 4.
 & ibi hanc dignitatem patriciatus trans-
 84 cribit in dignitatem de Conselheiro de
 Imperador, ou Rey, & eo ipso quòd est
 electus, & literæ electionis præsentatæ
 electo, inducitur solutio patriæ potesta-
 tis, ut docent gloss. Bartol. Lucas, &
 Platea, in d. L. final. Doctores in d. §.
 filius familias, & sic intelligenda est d.
 L. 7. ibi: La primera dellas es, quando el
 Emperador, ò Rey elege a alguno por su
 Consejero. Ca luego que tal eleccion es he-
 cha, y el Imperador, ò El-Rey lo haze sa-
 ber a aquel que elige, ò diziendole gelo el
 mismo por palabra, ò embiando gelo dezir
 por algun hombre, ò por su carta, sale por
 ende de poder de su padre, y a tal consejero
 como este llaman en Latin patricio, que es
 assi como padre del Principe: de ea agit
 Petrus Tholos. syntagm. lib. 47. cap. 16.
 85 Solvitur item patria potestas per di-
 gnitatem Consulis, vel præfecti Præto-
 rio, quæ correspondet a Juiz geral da
 Corte do Imperador, ou Rey, dignitas
 86 consulis, y Adelantado mayor da Corte,
 dignitas præfecti Prætorio, que es puesto
 como en lugar del Rey, y que es mayor que
 todos los otros officiales para juzgar, y li-
 brar en ella todos los pleytos del Reyno, y
 las alçadas de los Fuezes de Corte, que
 vcnieren ante ello, y este tal es puesto en
 tanta dignidad. Ca assim como no pueden
 appellar de sentenciam que dà el Impera-
 dor, ò El-Rey. Bien assi no se puede al-
 car de la que dà el tal Prefecto Pretorio,
 mas puedenle pedir merced que vea, ò
 emiende su sentenciam; & ita declaratur
 in L. 8. titul. 18. part. 4. & de dignitate
 Consulis habetur in L. 2. Codic. ubi Sena-
 87 tor, vel clarissim. & in dicta Authent.
 constit. quæ de dignitatib. §. nunc autem,
 per quam corrigitur dictus §. filius fami-

lias, dum dicebat, quòd consularis di-
 gnitas non liberabat à patria potestate,
 ut ibi advertit gloss. verbo, non liberat, ad
 finem: & in dict. L. fin. schol. ultim. &
 de dignitate Præfecti Prætorio tractat
 L. 1. ff. de offic. Præfecti Pretor. L. si
 quis adversus, Authent. quæ supplicatio,
 Cod. de precibus Imperatori offerend. &
 de ejus effectu in liberando à patria po-
 testate agit Imperat. in dicta Authent.
 constit. quæ de dignitatibus, vers. & si
 quos nos, de ea agit Petrus Thol. lib. 47.
 cap. 15.

Occurrit alia dignitas, quæ vocatur⁸⁸
 Præfectus urbis, de qua agitur in L. 1. ff.
 de officio Præfect. urb. & hæc liberat fi-
 lium à patria potestate, ex d. Authent.
 constitutio, quæ de dignitat. dict. versic.
 & si quos, & ex L. 9. tit. 18. part. 4. Alia
 est dignitas Quæstoris, de qua agitur in
 L. 1. ff. de offic. quæstor. & hæc liberat
 filium à patris potestate, ex L. 10. d. tit.
 18. p. 4. Tholos. d. lib. 47. cap. 35.

Alia est dignitas, quæ vocatur Ma-⁸⁹
 gister militum, de qua in titulo, Cod. de
 officio magistri militum, L. 16. titul. 9.
 part. 2. nam hæc liberat à patria potesta-
 te, dicta Authent. constit. dict. versic. &
 si quos, L. 11. dicta L. 18. part. 4. de ea
 agit Tholosan. dicto lib. 47. cap. 18. Alia⁹⁰
 est dignitas Procuratoris fisci, & alia
 quæ vocatur Princeps agentium in rebus
 ex L. fin. Cod. de Princip. agentium in⁹¹
 rebus, & ad hoc propositum citat etiam
 Lucas de Pen. L. 5. Cod. de Consulibus,
 lib. 12. sed est in L. fin. Cod. de decurion.
 lib. 10. & probat L. 12. dict. tit. 18. p. 4.
 Tholos. lib. 49. cap. 7. Vestrius ad præct.
 Roman. Cur. cap. 8. lib. 12. Alia est digni-⁹²
 tas Magistri sacri scrinij libellorum, quæ
 vocatur Cancellarius, & ha de ter em
 guarda os sellos do Imperador, ou do
 Rey, & as arcas dos escritos da Chan-
 cellaria, & deve ver, & examinar todas
 as cartas que vem á Chancellaria antes
 que as sellem, & passar as que entende
 que são direitas, & as outras cancella-
 das, de qua dignitate latè agitur in L. 4.
 titul. 9. part. 2. & apud Lusitanos in Or-
 dinat. lib. 1. titul. 2. & specialia hujus di-
 gni-

- nitatis refert *Gregor. dict. L. 4.* & quòd liberet à patris potestate, probat *L. 13. titul. 18. part. 4. de ea Tholosan. lib. 47. cap. 29.*
- 93 Additur alia dignitas, quæ solvit patriam potestatem, quæ vocatur Notarius Imperatoris, vel Regis, cujus officium versatur em notar, & registrar os privilegios, & cartas que sahem da Corte, ou que enviaõ de outra parte, que manda El-Rey registrar por haver memoria della, sendo mister, & deve fazer notar todos os pleitos que se livrarem ante El-Rey, ou ante o Prefecto pretorio, de quo officio agitur in *L. 7. titul. 9. part. 2. ubi gloss. & eos notarios vocat, secretarios hodie, & quòd summè honorandi sunt, quos Princeps ipse honorat, secreta sua eis committendo, ut in L. proximos, Cod. de proxim. sacr. scrip. lib. 12. & ista dignitas liberat filium à patria potestate, ex L. 13. titul. 18. part. 4.*
- 94 Has omnes dignitates, quæ liberant filium à patria potestate, refert *Platea in d. L. fin. num. 1. Codic. de decurionibus lib. 10. cum Imperatore, ibi, & Molina Theologus dicta disput. 229. versicul. octavus.*
- 95 Datur tamen quædam differentia, quia dignitates patritiatus, & cõsularis sola electione intimata electo, filium liberat à patria potestate, cæteræ verò non liberant, nisi ubi administrare cœperit ex *gloss. verbo, illico, Platea d. L. fin. num. 3. Cod. de consulibus.* Rursus non cessat dicta liberatio à patria potestate, licet cesset illa dignitas ex *d. Authent. constit. quæ de dignitatibus, §. fin. ibi: Quoniam omne bonum, sive à Deo acquiritur hominibus, sive ab imperio sequente Deum, docet esse mansurum, & omnis malitiæ ac diminutionis extraneum: gloss. L. qui liberatus 12. ff. de adoptionibus, Platea in d. L. fin. Cod. de consulibus, num. 3. ad fin. Matienço L. 9. tit. 1. gloss. 3. num. 2. lib. 5. novæ collect.* Rursus, quòd ista liberatio à patria potestate prodest filio in suis utilibus, non nocet in damnosis ex *d. Authent. constit. quæ de dignitatibus, §. ultim. Gregorius*
- in d. L. 14. tit. 18. part. 4. schol. fin. & ideo cum sit utile habere plenam proprietatem bonorum suorum adventitiorum, privabitur pater usufructu, ex gloss. verbo, donans, dict. Authent. constit. §. penult. Gregor. in lege 15. verb. retener, in titul. 18. partit. 4. Molin. Theolog. d. disput. 229. versic. octavus, ubi reprobar Gomes. contrarium tenentem in L. 48. Taur. num. 6. in fin. & probo opinionem contra Gomes. sive sint bona acquisita ante acquisitam aliquam ex dictis dignitatibus, sive post, nam data emancipatione patris, usufructus extinguitur, & tenetur filio plenè tradere.*
- Est alia liberatio patriæ potestatis, quæ inducitur per Monachatum, *gloss. verbo, cum statum, Bart. num. 3. & Alb. num. 9. in L. si ex causa, §. Pomponius, ff. de minoribus, gloss. verbo, occasionem, in d. Authent. constitutio, quæ de dignitatibus, Alber. num. 28. Paul. col. 2. in Authent. ingressi, Codic. de sacrosanctis Ecclesiis, Angel. num. 5. Ovin. num. 7. in dict. §. filiusfamilias, Institut. quibus modis jus patr. potest. solv. Alexand. & Jason. in L. si sub conditione, ff. de liberis, & posth. Boer. dec. 121. ad fin. Gom. 1. tom. cap. 3. numer. 10. ad fin. Pinel. in L. 1. Codic. de bonis matern. 1. part. n. 48. Alvar. Valasc. consult. 108. num. 5. 2. p. Joan. Gratian. regul. 198. n. 2.*
- Habent hæc locum tam in patre, quàm in filio religionem ingredientibus, quia per Monachatum transeunt in potestatem Abbatis, & solvitur inter eos patria potestas, *Salicet. in Authent. si qua mulier, n. 2. versic. sed contra, Cod. de sacrosanct. Eccles. Fulgos. in Authent. idem est, num. 2. Cod. de bonis, quæ liberis, Joan. Ovin. d. §. filiusfamilias, n. 7. & hanc esse veriore, & receptiore opinionem testatur Costa in cap. si pater, verbo, testatore mortuo, n. 11. de testam. lib. 6. Covarr. cap. 2. numer. 8. de testam. & post Navar. Molin. disput. 140. vers. utrum autem in 1. tom. de just. & jur. Fas. d. L. patre furioso, num. 45. & 46. & de utroque mēbro refertur in 2. tomo commun. opin. lib. 8. tit. 29. n. 2. & 3.*

- 102 Est tamen differentia notabilis, quia quando pater ingreditur religionem, & profitetur, filius fit sui juris, & potest testari, & cætera quævis gerere ritè, tâquam paterfamilias, ex cõmuni de qua per *Jason. d. L. patre furioso, numer. 45. Boer. dec. 112. num. 5. Francisc. Vivius lib. 1. opinion. 121.* Item ususfructus, quem pater habet in bonis advertentiis filij, finitur, nec amplius penes ipsum patrem manet, nec monasterio acquiritur, sed consolidatur in ipsum filium cû proprietate, ut per *Salic. in d. Authent. idem est Hipolyt. singular. 688.* communis secundum *Covar. cap. quia, n. 8. de testamen.* sed in hoc puncto contrarium tenet *gloss. in eadem Authent. idem est*, dicens non finiri usumfructum patris per ipsius ingressum in religionem, sequuntur *Bald. num. 3. & Paulus n. 7. in d. Authent. excipitur*, idem tenet *Bartol. in repetition. Authent. ingressi num. 49. Codic. de sacrosanct. Eccles. dicens eam glossam dicere verû, quanvis*
- 103 quem pater habet in bonis advertentiis filij, finitur, nec amplius penes ipsum patrem manet, nec monasterio acquiritur, sed consolidatur in ipsum filium cû proprietate, ut per *Salic. in d. Authent. idem est Hipolyt. singular. 688.* communis secundum *Covar. cap. quia, n. 8. de testamen.* sed in hoc puncto contrarium tenet *gloss. in eadem Authent. idem est*, dicens non finiri usumfructum patris per ipsius ingressum in religionem, sequuntur *Bald. num. 3. & Paulus n. 7. in d. Authent. excipitur*, idem tenet *Bartol. in repetition. Authent. ingressi num. 49. Codic. de sacrosanct. Eccles. dicens eam glossam dicere verû, quanvis*
- 104 *Bart. in d. Authent. idem est, ad fin. & Abb. in cap. in præsentia, n. 72. de prob. dicant perdere dimidiam partem ususfructus, quia ingrediendo monasterium censetur facto suo filium emancipare, sed eam distinctionem reprobant Cov. d. cap. 2. num. 8. de testam. Gomes. d. L. 43. Taur. num. 8. versic. verumtamen, & Faquin. lib. 6. controversiarum jur. civil. cap. 12. ubi refert has tres opiniones & primam sequitur novo fundamento, & eandem sequuntur Castro in L. cum oportet, num. 131. Cod. de bonis quæ liberis, & Castell. de usufructu cap. 64. à n. 5. sed in Regno Lusitano sequenda est opinio glossæ communiter receptæ, ut per ingressum patris in religionem non amittatur ususfructus, sed retineatur donec alio legitimo modo finiatur, ex *Ord. lib. 3. tit. 64. §. 1.**
- 105 *43. Taur. num. 8. versic. verumtamen, & Faquin. lib. 6. controversiarum jur. civil. cap. 12. ubi refert has tres opiniones & primam sequitur novo fundamento, & eandem sequuntur Castro in L. cum oportet, num. 131. Cod. de bonis quæ liberis, & Castell. de usufructu cap. 64. à n. 5. sed in Regno Lusitano sequenda est opinio glossæ communiter receptæ, ut per ingressum patris in religionem non amittatur ususfructus, sed retineatur donec alio legitimo modo finiatur, ex *Ord. lib. 3. tit. 64. §. 1.**
- 106 Hinc oritur, quod satis bene *Emmanuel Soares in suis communibus, verbo, religionem si pater ingrediatur*, reprehendit *Alexãd. & alios citatos per Francisc. Vivium, lib. 2. opinione 220.* dicentes esse receptum, quod finiatur usuf-
- fructus in bonis adventitiis filij patre ingrediente religionem, quia glossæ opinionem esse magis communiter receptam ostendit *Pinel. in L. 1. Codic. de bonis matern. 1. part. num. 47.* quæ opinio approbatur per *Gutierr. Canonicar, quæstion. lib. 2. cap. 1. num. 100.* dicens ab ea non esse recedendum, & *Cavall. de communibus contra commun. quæst. 64. Molina Theolog. de justit. & jure in tom. disput. 9. versic. ultim. & disputat. 140. versic. an verò.*
- 107 Quando autem filius ingreditur religionem, non privatur pater ususfructu bonorum ipsius ex *Decio in cap. in præsentia, numer. 62. de probation. Roderic. Soares de maioratu, col. penult. Gomes. L. 9. Taur. num. 11. in fin. Pinel. in L. 1. part. 1. Cod. de bonis maternis, num. 43. Caldas dict. L. sicuratorem, verbo, lesis, num. 143. Emman. Soares in dict. verbo, religionem si pater, Castro in dict. L. cum oportet, num. 129. Castell. de usufruct. lib. 1. cap. 65. num. 1. refertur in 2. tomo commun. opin. lib. 8. tit. 29. num. 2. Molin. Theolog. dict. disput. 140. versicul. utrum & satis est, quod ingrediatur religionem approbatam *Montalv. in L. fin. tit. 11. lib. fori legum, gloss. verbo, salier de supoder, Joan. Gratian. regul. 198. num. 3. quod bene potest verificari in militibus Sancti Joannis Hierosolymitani, qui sunt veri religiosi. Cassan. in consuetud. Burgund. rubric. 3. §. 7. n. 18. Domin. de Soto de justit. & jure, lib. 7. quæst. 5. articul. 3. column. penult. vers. ex his, Navar. conf. 21. lib. 3. sub titul. de regularibus, Frater Emman. Roæ. l. 1. quæstion. regular. quæst. 1. artic. 6. non tamen verificabitur in filiis profitentibus alium Ordinem militiæ Christi, Sancti Jacobi, Sancti Benedicti de Aviz, *Alvar. Valasc. consult. 108. n. 23.***
- Habet tamen filius religionem ingressus jura suitatis, ac si monasterium non intrasset, & in potestate patris naturalis maneret: hanc conclusionem probat text. in *L. Deo nobis, §. 1. Cod. de Episcopis, & Clericis, & ibi notant Bald. num. 4. & Paulus num. 3. & Fas.*

in d. L. patre furioso, num. 47. ubi testatur hanc esse veram sententiam, & pro ea consuluisse, & ita Doctores communiter concludere dicit Joann. Ovin. in d. §. filius familias, num. 9. Gomes. 1. tom. cap. 3. num. 20. ad finem, ubi allegat ita tenere Bartol. in L. item in potestate, ff. de iis, qui sunt sui, vel alien. jur. & in L. apud hostes, Codic. de suis, & legitimis heredib. Idem docent Gomes. d. 1. tom. cap. 9. num. 10. Guilhelm. d. cap. Raynuntius, verbo, & uxorem nomine Adelasiam, titulo de successione ab intestato, num. 214. sic etiam talis filius religionem ingressus proficit patri, ac si esset in sæculo, & in potestate patris, ut in casu de quo per Joann. Platen, Angel. Fason. ad Portium, in §. excusantur, Instit. de excus. tutor. Costa de maioratu, 1. p. n. 35.

114 Quavis filius per Clericatum retineatur in patris potestate, nihilominus tamen poterit testari de bonis, & limitatur regula juris, quæ dicitur filium familias non posse testari de bonis adventitiis, de qua in L. qui in potestate 6. in princip. ff. de testamen. in princip. Inst. quibus non est permixtum facere testamēt. quod procedit etiam si in illis bonis pater non habeat usumfructum ex L. pen. Codic. qui testament. facere non possunt, ubi gloss. Angel. Paul. Alexand. & Fas. Decius, & Julius Clarus, §. testament. quest. 18. num. 2. Joseph. Ludovic. de testament. conclus. 5. & pater consentiat, ex cap. penult. junctā gloss. verbo, judicare, de sepultur. lib. 6. Aret. d. L. qui in potestate. Ful. Clar. §. testamentum, q. 18. Crassus §. testamentum, quest. 23. Valasc. Avendañ. in L. 4. Taur. gloss. 5. Ordin. Lusitan. lib. 4. tit. 81. §. 3. in novis. Excipe nisi sit ad pias causas interveniente patris consensu, ex communi de qua per Covarr. in rub. de testament. 3. p. num. 23. Menchac. de success. creat. §. 22. num. 8. Ful. Clar. §. testament. q. 5. num. 6. Crassus in eodem §. testamentum, quest. 17. num. 12. per tex. in dicto cap. penult. §. ultim. cum gloss. de sepultur. lib. 6. Molin. Theolog. 1. tom. disput. 138. versic. dubium, Joann. Guilhelm. L. 5. Taur.

n. 9. declarando, ut per Joann. Guilhelm. L. 5. Taur. num. 9. declarando, ut per Burgos de Paz L. 3. Taur. n. 772.

Quod autem filius familias Clericus possit testari de bonis suis, docent glossa in cap. ingredientibus 14. question. ultim. Palat. repet. rub. §. 42. numer. 7. Joann. Guilhelm. in d. L. 5. Taur. n. 13. & 14. locuti in Clericis etiam in minoribus, quod etiam docent Guilhelm. in cap. Raynuntius, verbo matrem, num. 18. & 19. Molin. Theolog. d. disputat. 138. versic. licet, & sequent. Peres ad L. 1. titul. 3. lib. 1. Ordinam. colūm. 112. versic. Clericus præterea, Spinus de testament. rub. 4. num. 22. Alvar. Valasc. dict. consult. 108. num. 14. Abb. d. cap. quia nos, & ibi Covarr. dicens esse cōmunem opinionem, Crassus §. testamentum, q. 23. versic. penult. Unde datur cautela filiis familias, ut possint testari, quod accipiant saltem primam tonsuram: hanc cautelam docent Cæpol. cautel. 113. n. 2. Fason. in L. filie num. 5. Codic. de collation. Didacus de Sugura in L. Imperator num. 63. ff. ad Trebelian. Peres d. L. 1. column. 113. Guilhelm. in dict. cap. Raynuntius, verbo, matrem, n. 19. Palat. d. §. 42. num. 7. Et erit hæc cautela proficua in hoc Regno Lusitano, in quo filii familias in patris potestate constituti, non possunt de bonis adventitiis disponere, ut supra deduxi. Sed apud Castellanos non erit necessaria hæc cautela, cum omnis filius habens legitimam ætatem testari possit de bonis suis, ac si esset liberatus à patria potestate de jure ejus Regni, ex dict. L. 5. Taur. ibi: El hijo que està en poder de su padre, siendo de edad legitima para hazer testamento, puede hazer testamento, como si estuviese fuera de su poder. Quæ lex est repetita in L. 4. titul. 4. lib. 5. novæ collect. & advertunt additio ad Palat. dict. §. 42. num. 7. lit. A. Cervantes in dict. L. 5. Taur. num. 17. Pichard. in princ. n. 81. Instit. quibus modis non est permixtum facere testamentum, Molina d. disput. 138. versic. in Regno verò. Quod idem erit observandum in aliis Regnis, in

quibus non curatur de patria potestate, ut apud Gallos, & Britones, ex gloss. verbo, Romanorum, in §. jus autem, instit. de patria potestate, Bald. cap. 1. §. si duo de duob. fratrib. & in aliis locis citatis per additionem ad gloss. verbo, Romanorum, in eodem §. jus autem, Guilhelm. d. verbo, matrem, num. 22. Peres ad Seguram in d. L. Imperator num. 97. Martiengo d. L. 4. gloss. l.

121 Erit tamen utilis ea cautela etiam in filiis familias Castellanorum, respectu bonorum existentium in aliis Regnis, ubi jus commune observatur, quia quoad illa non extenditur testamentum, ut docent *And. Gayl. lib. 2. practicarum observat. cap. 124. num. 12. Gomes. L. 5. Tour. num. 2. Azeved. d. L. 4. num. 15.*

122 De jure autem communi filius familias testari non potest, nisi de bonis Castrensibus, vel quasi Castrensibus, ex *Guilhelm. d. verbo, matrem, n. 6. & 7. Julius Clar. d. quest. 18. num. 6. per text. in. L. fin. Codic. de in officioso testament. Crassus d. quest. 23. versic. item, ubi Molin. Theologus dict. disputat. 138. in 1. tomo de justitia, & jure, in principio, Andr. Gayl. d. cap. 124. num. 11. Ordin. Lusitan. d. tit. 81. §. 3. ibi; Porèm dos castrenses, ou quasi castrenses poderà licitamente dispor, & fazer testamento, inda que o paylho não consinta, tendo ida de legitima.*

123 Facultas concessa Clericis testandi, quando sunt initiati in prima tonsura, vel in minoribus ordinibus constituti, tantum illis competit qui habent beneficium Ecclesiasticum, vel habitum, & tonsuram deferunt Clericalem, & de mandato Episcopi sunt addicti servitio alicujus Ecclesiæ, vel de ejus licentia versantur in Seminario Clericorum, vel in aliqua Schola, vel Universitate, quasi, in via ad maiores ordines, ex decreto Concilii Trident. & ita invenio quod hanc declarationem fecerunt *Didacus de Spino, d. gloss. rub. 4. num. 21. Molina d. disput. 138. versic. Covarr. ubi dixit in hæc verba: Credo tamen per contrariam consuetudinem, & propter eorum multi-*

tudinem, qui ad primam tonsuram, & minores ordines præteritis temporibus promovebantur, id locum non habere, nisi in his Clericis primæ tonsuræ, qui vel beneficium habent Ecclesiasticum, vel hodie juxta Concilium Tridentinum, sess. 23. de reformatione, gaudent privilegio fori: & disput. 231. versic. item quasi, quidquid aliud teneat Castro male explicans in d. L. cum oportet, numer. 167. & Parlador. de different. quotid. differ. 123. §. 2. n. 7.

Est tamen notandum, quod ea facultas testandi concessa filiis familias Clericis, intelligitur tributa tam in bonis, quæ ipsi acquirunt intuitu Ecclesiæ, & post ordines susceptos, quam in his, quæ ante Clericatum habebant, etiam ex causa adventitia, quod bene probatur ex text. in *Authent. Presbyteros, Cod. de Episcopis, & Clericis, ibi: Presbyteros, & Diaconos, & Subdiaconos, Cantores, Lectores, (quos omnes Clericos appellamus) res quomodolibet ad eorum dominium venientes habere in sua potestate præcipimus, ad similitudinem Castrensium peculiarium, & donare cui volunt secundum leges, & in his testari, licet sub parentum sint potestate, & in corpore unde sumitur, in Authent. de sanctissim. Episcop. §. Presbyteros, col. lat. 9.*

Et licet *Bart. in L. sacrosanctæ, C. 125 de Episcopis, & Clericis*, intelligat de omnibus, quæ ratione Clericatus lucrantur, tamen verius est, quod in omnibus bonis, sive intuitu Ecclesiæ acquisitis, sive ex alia quacumque causa adventitia obveniant, de omnibus testari possunt, ut dixi ponderando verba text. in *d. Authent. Presbyteros, ibi: Quomodolibet*, quæ sunt universalia, & omnia comprehendunt, *cap. indemnitatibus, §. si qua verò, ubi Archidiacon. Joan. And. Domin. de election. lib. 6. Menoch. de recuperand. possession. remed. 6. num. 15. idem probatur in d. cap. quianos, de testam. ubi Abb. column. 19. versic. ego aliter dicerem, & Anton. extendens hanc doctrinam ad Clericos pri-*

Testes falsos inducens non excusatur stan-
te nova Ord. *Ibid.* n. 37.

Testes non sufficiunt in casibus, in quibus
requiritur scriptura publica, alleg. 72.
n. 12. ampliando, n. 13. 15. & 16.

Testes producti ante dispensationem, an
valeant. *Ibidem* n. 13.

Testes ad codicillum, vel aliam volunta-
tem extra testamentum non requiritur
quod sint rogati, alleg. 73. n. 9.

TONSURA.

Tonsura prima, an numeretur intra ordi-
nes, alleg. 3. n. 8.

Tonsura, seu corona est janua ad alios Or-
dines. *Ibid.* n. 9.

Tonsura prima facit Clericum. *Ibidem*
n. 10.

Tonsura prima ita se habet ad alios Or-
dines, ut se habet grammatica ad alias
scientias, & artes liberales. *Ibid.* n. 11.

Tonsura prima qualiter definiatur in
Constit. Conimb. *Ibid.* n. 2.

Tonsura prima, & alii Ordines minores
possunt conferri eadem die, & omni tē-
pore eidem personæ, ubi est consuetu-
do, alleg. 4. n. 1. & 3.

Tonsura prima accipiens debet habere Sa-
cramentum Confirmationis, & fidei
rudimenta, alleg. 9. n. 2. & debet scire
legere, & scribere. *Ibid.* n. 3.

Tonsura prima, & minores Ordines ut
quis accipere possit, quæ necessaria per
constitutiones synod. Regni, alleg. 9.
n. 13. & 14. & discrepat Constit. Co-
nimbr. ab aliis Constitutionib. & da-
tur alia differentia n. 15. & ponuntur
aliæ declarationes, n. 16. & 17.

Tonsura in quibus casibus detur, & in
quibus causis, & in quibus personis im-
ponatur de jure Regni Lusit. alleg. 13.
n. 14. usque ad 16.

TUTOR.

Tutor potest dari ei, qui in utero est, de-
clarando, alleg. 65. n. 14. & 17.

Tutor datus ei, qui in utero est, potest
trahere ad Curiam adversarios. *Ibid.*
n. 18.

TIBERIUS DECIANUS.

Tiberii Deciani theorica apud Lusitanos
reprobatur, alleg. 46. n. 30.

V

VALEO.

Valent conventiones, quod partes
non audiantur, nisi deponant debi-
tum, vel penes tertium, alleg. 100. n. 1.

VARIATIO.

Variatio in judicio erubescenda, est, alleg.
65. n. 49.

UBI.

Ubi datur eadem ratio, debet dari eadem
dispositio, alleg. 13. n. 62.

Ubi te invenero, ibi te judicabo, alleg.
46. n. 4.

VELATIO.

Velatio idem est, quod benedictionē sus-
cipere, alleg. 29. n. 50.

VENATIO.

Venator Clericus in minoribus esse po-
test, quando beneficium non habet, al-
leg. 31. n. 1.

Venatio quibus personis Ecclesiasticis sit
prohibita. *Ibid.* n. 4.

Venationis plures sunt species. *Ibid.* n. 6.

Venatio oppressiva, arenaria, & saltuosa.
Ibid. n. 7.

Venationem clamorosa causa appetitus,
vel recreationis possunt facere Clerici
in sacris, vel Beneficiati. *Ibid.* n. 8. &
quid in dubio sit præsumenda, n. 9. &
an possint piscari, n. 10.

Venatio, piscatio, plures differentias pa-
tiuntur. *Ibid.* n. 11.

Venationes, aucupationes, piscationes, in
certibus mensibus anni, & cum certis
instrumentis prohibentur apud Lusita-
nos. *Ibid.* n. 12. & quid apud Castella-
nos. *Ibid.*

VENDITIO.

Venditio facta per scripturam privatam
non erit nulla, licet in ea non incorpo-
retur certitudo de gabella, alleg. 28.
n. 48.

Venditione per partes ratificata, postquã
fuerit per iudices annullata, debetur
gabella conductori, qui fuerit tempore
ratificationis. *Ibidem* n. 64.

Venditio non datur sine pretio, alleg. 80.
n.

n. 3. idem in locatione, si tamen solitum est valet. *Ibidem*. n. 9.

Venditio nulla si detur emphyteusis, non incurritur commissum, alleg. 87. n. 8.

VERBUM.

Verba novæ Ordin. titul. 92. in principio lib. 4. ibi, ou alhea, fuerunt addita ad antiq. Ord. alleg. 6. n. 13.

Verba giminata legis excludunt aliam interpretationem. *Ibidem*. n. 23.

Verbum potest, cum negativa precedenti tollit potentiam, alleg. 12. n. 12.

Verbum, tomado, verificatur in apprehensione reali, alleg. 13. n. 10.

Verbum, achado, verificatur in reali invento. *Ibidem* n. 11.

Verbum, ao tempo da prisão, refertur ad illud tempus, in quo actualiter capitur. *Ib.* n. 10.

Verbum, deferens, est in participio præsentis temporis. *Ibidem* n. 14.

Verba quæsq.ue beneficiorum, sunt generalia, & omnia comprehendunt, alleg. 15. n. 5.

Verba legis, ubi non conveniunt, nec convenit ejus dispositio, alleg. 18. n. 39.

Verba restricta non debent extendi ad alios casus, alleg. 81. n. 5.

Verbum, perfectamente, quid significet, alleg. 66. n. 48. & 49.

VESTIS.

Vestes Clericales quales esse debent, non est determinatum, in jure, alleg. 11. n. 1. & 2. quod debet intelligi secundum morem, & consuetudinem regionis.

Vestis longitudo qualiter apud Lusitan. consideretur. *Ibidem*. n. 5.

Vestes Clericales quales esse debent in colore, relinquitur consuetudini regionis. *Ibidem*. n. 7.

Veste honesta, & in alia inhonesta captus, & quæ vestis esse debeat, alleg. 42. n. 3. usque ad n. 5.

VESPELIO.

Vespelio, qui in Ecclesia habet officium sepeliendi mortuos, quid secundum Concilium, alleg. 44. n. 3.

VICARIUS.

Vicarius Episcopi in spiritualibus potest

reverendas concedere subditis, ut ab alieno Episcopo ordinetur, quando Episcopus est absens, vel non est certum de ejus morte, alleg. 5. n. 7.

Vicarius Episcopi potest concedere dimissorias, si hoc habeat in mandatis. *Ibidem*. n. 9. & an idem sit stante Concil. Trid. sess. 7. cap. 10. *Ib.* 10.

Vicarius capituli Sede vacante potest concedere dimissorias subditis euntibus ad studium, alleg. 5. n. 13.

VICTUS.

Victus victori in expensis condemnandus, alleg. 21. n. 3.

VIDUÆ.

Viduæ, orphani, & personæ miserabiles, quando Senatus civilium causarum Ulyssipone residebat, habebant tres judices, alleg. 65. n. 5.

Viduis, quæ maritos occiderunt, non competit privilegium trahendi ad Curiam. *Ibidem* n. 30.

Viduis jurisdictionem habentibus non datur privilegium trahendi ad Curiam. *Ibidem*. n. 34.

Viduæ, orphani, & personæ miserabiles conventi coram Præsidibus possunt declinare ad judicem municipii. *Ibidem* n. 52.

Viduæ, orphani, & personæ miserabiles habent duo privilegia, alterum ut trahantur ad Curiam, alterum ne extrahantur à municipio. *Ibidem*. n. 53.

Viduæ, orphani, & personæ miserabiles si volunt declinare ad Curiam, debent hoc facere ante litem contestatam. *Ib.* n. 55.

Viduæ orphani, & personæ miserabiles habitantes in terris dominorum possunt trahere ad Curiam, dict. alleg. 65. n. 59. idem in terris infantium, quatenus actores, & quatenus rei possunt eligere judicem municipii, vel eorum Auditorem. *Ibidem* n. 60.

Vidua quæ 2. nubit, non consequitur beneficium benedictionis, & quæ dicantur secundæ nuptiæ, & quæ sit ratio, alleg. 29. n. 30. usque ad 32.

VINTENA.

Vintena solvitur de sententiis latis in causis

sis

illis possessoriis, quando cōventus se defendit, alleg. 78. n. 3.
 Vintena solvitur de sententiis latis in causis jurisdictionis ususfructus, vel alterius rei, quæ solvitur per præstationes ad vitam, alleg. 79. n. 2.
 Vintena solvitur, habito respectu ad pretium, quo conduxit, non habito respectu ad interusurium, alleg. 80. n. 3.
 Vintena an sit solvenda, quando colonus partiarius est condemnatus. *Ibid.* n. 5.

VIRGO.

Virgo præsumitur in dubio, nisi aliud probetur, alleg. 41. n. 2.
 Virgo ea reputatur, quam defloravit prius, nec fuit ab alio cognita. *Ibid.* n. 4.

VISITATIO.

Visitationis, correctionis, habilitationis, inhabilitationis causæ non recipiunt appellationem ante sententiam, alleg. 70. n. 4. declarando, nisi contineat gravamen irreparabile, & declarando, n. 10. & 11. quod prohibetur appellatio, quæ suspendat.
 Visitatio, & correctio consistunt in jure spiritali, & publico. *Ibid.* n. 12.

ULTIMUS.

Ultima mora est attendenda. *Ibid.* n. 3.
 Ultima derogant prioribus, alleg. 46. n. 2.

VOLUNTAS.

Voluntas minus solemnis obligat hæredem naturaliter, alleg. 73. n. 13.
 Voluntas ultima potest probari per testes masculos, & foeminas. *Ibid.* n. 81.
 Voluntas imperfecta, & minus solemnis aliam perfectam, & solemnem non tollit. *Ibid.* n. 10.

USUSFRUCTUS.

Ususfructus privatio restricta est ad patrem non facientem inventarium intra

duos menses à die mortis uxoris, alleg. 29. n. 71.

Ususfructus quem pater habet in bonis filii post ingressum religionis finitur, alleg. 29. n. 103. usque ad 108. & procedit in quacumque religione approbata, etiam Sancti Joannis Hierosolymitani, non autem in profitentibus Ordinem Militiæ Christi, Sancti Jacobi, Sancti Benedicti de Aviz, usque ad n. 11.

UTILE.

Utile per inutile non vitiatur, alleg. 72. n. 133.

UXOR.

Uxor Clerici in minoribus, si committat delictum, quando remittetur ad forum Ecclesiasticum, alleg. 44. num. 22. cum limitatione.

Uxores debent defendi à viris, non è contra, alleg. 64. n. 7.

Uxor potest persequi injuriam factam marito, quando resultat in ipsius injuriam. *Ibid.* n. 7. sic etiam potest accusare necem mariti. *Ibid.*

Uxor secundo nubens non accusat mortem mariti. *Ibid.* n. 8. & fuit practicatū in casus contingencia, n. 9.

Uxor manet in possessione bonorum per mortem mariti, de jure Regni Lusitani, alleg. 68. n. 2.

Uxor manens in possessione bonorum mariti non potest addire hæreditatē illius, quia competit hæredibus. *Ib.* n. 23.

Uxores possunt mariti occidere propter adulterium ex L. Lusitana, alleg. 85. num. 1.

Uxor an amittat bona, quando occidit eam maritus ob adulterium. *Ib.* n. 12.

IN DE X

Virgo... quando... alleg. 21. n. 2.

Virgo... in... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

Virgo... alleg. 21. n. 2.

